

Suplementacja żywieniowa u zwierząt.

Dodatki żywieniowe zawsze pełniły bardzo ważną rolę, zarówno w leczeniu, ale także w profilaktyce i metafilaktyce chorób zwierząt. Na przełomie XIX i XX wieku rozwój nauk diagnostycznych pozwolił na wykrycie i klasyfikacje związków biochemicznych, biologicznie czynnych, które są konieczne dla właściwego rozwoju i funkcjonowania żywych organizmów. Wtedy to awitaminozami nazwano choroby spowodowane brakiem poszczególnych witamin. Awitaminozy i niedobory mikro- i makroelementów u zwierząt spowodowało głównie to, że rozwój upraw polowych i technologii żywienia zwierząt, przez wiele dziesiątków lat, ukierunkowany był na zwiększanie ilości dostępnych pasz (wysokości plonów), o wysokiej zawartości białka i energii, celem zmniejszenia kosztów jednostkowych produkcji i intensyfikacji produkcji zwierzęcej. Niestety odbyło się to kosztem jakości pasz. Nie bez znaczenia, szczególnie dla podaży witamin z grupy B, było także szerokie i nagminne stosowanie ogólnoustrojowych terapii antybiotykowych, które wyjąławiają organizm zwierzęcia również z pożytecznych mikroorganizmów, bytujących w przewodzie pokarmowym, które syntetyzują te witaminy. Koniecznością stała się więc suplementacja diety zwierząt wysokoprodukcyjnych, o dużym potencjale genetycznym, dietetycznymi dodatkami żywieniowymi. Powstała przez to nowa, dynamicznie rozwijająca się dziedzina wiedzy na pograniczu medycyny i dietetyki.

Do suplementów diety zalicza się cały wachlarz związków biochemicznych różnego pochodzenia, a także niektóre organizmy żywe. Dziś dysponujemy witaminami, minerałami, mikro- i makroelementami, kwasami tłuszczowymi, aminokwasami, antyoksydantami, bakteriami acydofilnymi i jelitowymi, drożdżami, algami morskimi... Jutro wachlarz naszej wiedzy i możliwości może okazać się dużo szerszy...

Najlepszym przykładem niech będzie fakt, że oprócz klasycznych suplementów budulcowych i substratowych diety, całkiem niedawno, pojawiły się w odżywkach dla zwierząt różne wyciągi ziołowe o złożonych składach. Wkroczyliśmy więc na pole farmakognozji - nauki zajmującej się surowcami naturalnymi i ich składnikami chemicznymi, które wykazują właściwości biologicznie czynne, mające zastosowanie w lecznictwie. Z roślin uzyskujemy substancje aktywne biologicznie, które wspomagają klasyczne terapie lecznicze, stosowane w medycynie weterynaryjnej.

Jak właściwie wykorzystywać suplementy w postaci tzw.: odżywek, czyli dietetycznych dodatków żywieniowych dla zwierząt?

Suplementacja diety zwierząt jest dziś konieczna, ze względu na powstawanie w ich organizmach zaburzeń metabolicznych, spowodowanych uwarunkowaniami genetycznymi, wymaganiami produkcyjnymi, warunkami żywieniowymi i środowiskowymi.

Zaburzenia takie jeszcze nie mogą być sklasyfikowane jako choroba, tylko jako tendencje chorobowe, które z czasem będą się pogłębiać, prowadząc w ostateczności do wyniszczenia organizmu, degeneracji narządów wewnętrznych, takich jak przerost tłuszczowy wątroby, czy dysfunkcyjność nerek, a w końcu do choroby, która skraca długowieczność i okres użytkowania najbardziej produkcyjnych sztuk w stadzie.

System dynamicznej homeostazy organizmów żywych jest bardzo sprawny, działa jak bufor i umożliwia dostosowanie się danego organizmu do zaistniałej sytuacji. Jednak jego zdolności regeneracyjne kiedyś się skończą, szczególnie w warunkach gdy wciąż zwiększamy potencjał genetyczny zwierząt oraz intensyfikujemy produkcję i pojawiają się wtedy choroby cywilizacyjne, czyli tzw. technopatie zwierzęce.

Rynek pasz i suplementów rozwija się obecnie bardzo dynamicznie i ma przed sobą świetne perspektywy. Niestety często stwarza to sytuacje, w których Lekarze Weterynarii i Hodowcy zalewani są masą ofert na produkty, nie zawsze poddawane właściwej kontroli jakości i produkowane nie zawsze w odpowiedniej technologii i zdarza się to nie tylko w Polsce. Wszyscy jeszcze doskonale pamiętamy aferę paszową z dioksynami...

Należy pamiętać, że najlepsze suplementy naturalne diety dla zwierząt sprzedawane są w dystrybucji bezpośredniej, gdyż niezastąpiona jest bezpośrednia konsultacja Lekarza Weterynarii, czy Hodowcy z wyspecjalizowanym i dysponującym odpowiednią wiedzą specjalistyczną doradcą z ramienia producenta, czy dystrybutora, który właściwie przedstawi gamę produktów i w odpowiednim czasie zaopatrzy Klienta w konieczne suplementy.

Najlepszym przykładem takiego podejścia do zagadnienia jest nasza firma, obecna na rynku polskim od 1992 roku oraz działający nieprzerwanie od 1936 roku producent oferowanych przez nas odżywek, czyli nasz francuski partner, **ALLIANCE NUTRITION ANIMALE**, który jako jeden z pierwszych producentów pasz we Francji i w Europie otrzymał certyfikat GMP /Good Management Practice/, stanowiący podstawę późniejszego kompleksowego systemu kontroli jakości punktów krytycznych w procesie produkcji, czyli HACCAP.

Należy jednak pamiętać, że nadmiar spożywanych suplementów może mieć równie złe skutki, tak jak ich niedobór w organizmie.

Groźny jest na przykład nadmiar selenu, czy miedzi, niebilansowanie poziomów wapnia, magnezu oraz fosforu wobec siebie, jak i w stosunku do poziomu sodu i potasu w dawkach pokarmowych. Nie mniej niepokojąca jest hiperwitaminoza, czyli zespół objawów chorobowych wywołany nadmiarem witamin w organizmie. Dotyczy on przede wszystkim witamin rozpuszczalnych w tłuszczach: A, D, E, K.

Oto niektóre przykłady zaburzeń wywoływanych przez hiperwitaminozę:

- nadmiar witaminy A powoduje odwapnienie kości i zaburzenia pracy nerek;
- nadmiar witaminy D może powodować świąd skóry, ból oczu, biegunkę, wzmożone oddawanie moczu, jak również odkładanie się nadmiernych ilości wapnia w tkankach miękkich, w wątrobie, nerkach, płucach, sercu i naczyniach krwionośnych;
- nadmiar witaminy E może spowodować zaburzenia czynności przewodu pokarmowego;

Ze względu na zazwyczaj upośledzone trawienie i przyswajanie tłuszczu u zwierząt oraz rozpuszczalnych w nich witamin, rzadko dochodzi do tak drastycznych sytuacji, ale bardzo często zwierzęta otrzymujące preparaty żywieniowe wieloelementowe w długim okresie czasu odczuwają dyskomfort, pomimo tego, iż preparat wieloelementowy jest najwyższej jakości. To właśnie skutek przesylenia organizmu którymś z elementów odżywczych, który automatycznie, na drodze kompetycji, powoduje brak przyswajania do organizmu i niedobór innego elementu odżywczego.

Dlatego, zgodnie ze sztuką oraz zaleceniami naszych ekspertów oraz celem zapewnienia prawidłowego funkcjonowania narządów wewnętrznych, dobrostanu, długowieczności i wysokiej produktywności zwierząt, przy zachowaniu optymalnych wskaźników rozrodu, suplementację diety należy stosować w sposób przemyślany, zawsze w najważniejszych, krótkich i krytycznych okresach życia i cyklu produkcyjnego wysokowydajnych sztuk.

Ewa Adamowicz
Zespół Alliance Agro Polska Sp. z o.o.

{backbutton}